

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

«ΓΛΩΣΣΑ & ΠΑΙΧΝΙΔΙ»

Το εργαστήριο «Γλώσσα & Παιχνίδι» απευθύνεται σε παιδιά Δημοτικού καθώς και σε όσους ξεκινούν την ενασχόλησή τους με τα γράμματα και την γλώσσα ή θέλουν να εντρυφήσουν περαιτέρω σε αυτήν. Πρόκειται για επτά, σε πρώτη φάση, πρωτότυπες ιστορίες 50 λεπτών περίπου η καθεμία – ορισμένες εμπνευσμένες από την ελληνική μυθολογία – που έχουν ως αφετηρία τις ρίζες των ελληνικών λέξεων. Στις επτά αυτές ιστορίες πρωταγωνιστεί ένα παιδί που ζει διαμέσου των αιώνων και ανακαλύπτει σε ενεστώτα χρόνο τον κόσμο και τις λέξεις.

Στη διάρκεια αυτού του εργαστηρίου αναλύονται με παραστατικό και αφηγηματικό τρόπο οι πρώτες ρίζες των ελληνικών λέξεων. Μέσα από το νήμα της εκάστοτε ιστορίας, με δεδομένες τις αρχαίες ρίζες που πραγματεύεται, παράγονται οι συναφείς λέξεις που περιγράφουν κάθε φορά τον κόσμο, τον άνθρωπο και το περιβάλλον του.

Στο εργαστήριο «Γλώσσα & Παιχνίδι», τα παιδιά τοποθετούν φωνητικά τα γράμματα στο στόμα τους, παρακολουθούν τον τρόπο “εγγραφής” τους μέσα σε αυτό, τα προφέρουν. Ακολουθώντας πάντοτε τον ρου μιας ιστορίας, σωματοποιούν τα γράμματα μέσω μιας συγκεκριμένης κίνησης ή χορογραφίας και έρχονται σε άμεση οπτική επαφή μαζί τους μέσω ιδιότυπων κατασκευών που εξυπηρετούν κάθε φορά την συγκεκριμένη ιστορία και τις λέξεις της. Ηχογραφούν τους δικούς τους ήχους–μουσική, παράγοντας πρωτότυπες ηχητικές φόρμες, εμπνεόμενα κάθε φορά είτε από μία λέξη ή ρίζα λέξης, είτε από μια εικόνα–ιστορία, είτε από ένα συναίσθημα. Στη συνέχεια, δραματοποιείται και πάλι το κομμάτι της ιστορίας που έχει επενδυθεί ηχητικά από τα παιδιά και έπεται η συνέχεια.

Με την αναπαράσταση των γραμμάτων ως φυσικών ήχων που μπορούν να παράξουν μουσική, εικόνες, συναισθήματα όσο και έννοιες, στόχος του εργαστηρίου είναι να περάσει στη συνείδηση των παιδιών ότι κάθε γράμμα έχει τον δικό του ρόλο και συμμετοχή στη σύνθεση των λέξεων ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του όπως για παράδειγμα το αρχικό Άλφα που ανοίγει, με την συνδρομή των υπολοίπων, παράγει την λέξη ανάσα, το Ρώ που ρέει τη ροή, το Ύψιλον που καμπυλώνει το ύδωρ. Έτσι, μέσω της κίνησης του σώματος, των σκηνικών εργαλείων και των

διάφορων ήχων που τα ίδια τα παιδιά παράγουν, εδράζουν κάθε φορά κάθε γράμμα σε ένα μέρος του σώματός τους ή σε μια συγκεκριμένη κίνηση και οδηγούνται στη συνέχεια στις διάφορες λέξεις που συνθέτουν κάθε ιστορία. Με αυτόν τον τρόπο, βοηθούνται τα παιδιά να συλλάβουν βαθύτερα τον ρόλο που παίζει κάθε γράμμα καθώς συνταιριάζεται με τα υπόλοιπα και να κατανοήσουν περισσότερο την έννοια που κάθε λέξη αντιπροσωπεύει.

Με την ανάλυση των λέξεων στις αρχικές ρίζες τους και στις καταλήξεις τους, η ελληνική γλώσσα, αρχαία και νέα, παρουσιάζεται ως ενιαίο σύνολο. Μέσα από μια ιστορία που δραματοποιείται, με την επανασύνθεση και τον συνδυασμό των λέξεων μεταξύ τους, το εργαστήριο «**Γλώσσα & Παιχνίδι**» στοχεύει στο να έρθουν τα παιδιά σε επαφή τόσο με την ετυμολογία κάθε λέξης όσο και με την ορθογραφία της. Στοχεύει στο να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά την συνάφεια των συγγενών λέξεων μεταξύ τους και να αποκτήσουν, στο μέτρο του δυνατού, την ικανότητα να αναλύουν και να συνθέτουν από μόνα τους διάφορες πρωτότυπες ή μη λέξεις.

Τα παιδιά εγγράφουν τα ίδια με την συνδρομή σύγχρονων μηχανημάτων που παρέχονται στο εργαστήριο, τους ήχους και την μουσική κάθε ιστορίας, αυθόρμητα, μπαίνοντας σε μια επιπλέον διαδικασία ανακάλυψης των ήχων των λέξεων και των γραμμάτων σε σχέση πάντοτε με τα ίδια τα στοιχεία της φύσης, του ανθρώπινου πολιτισμού, τα συναισθήματα, τις εικόνες ή τα γεγονότα που κάθε φορά πραγματευόμαστε.

Στο τέλος κάθε ιστορίας τα παιδιά αναπαριστούν κομμάτια της με ζωγραφική, κίνηση, μουσικά και αυτοσχεδιαστικά παιχνίδια. Κάθε παιδί παίρνει μαζί του ένα σχεδιάγραμμα με όλες τις ρίζες και τις λέξεις της εκάστοτε ιστορίας για περαιτέρω σπουδή και μελέτη καθώς κι ένα cd με τους ήχους και την μουσική κάθε εργαστηρίου.

ΙΣΤΟΡΙΑ 1^η

(τα παιδιά ξαπλώνουν σε κύκλο, κλείνουν τα μάτια και κουλουριάζονται σαν έμβρυα, χαλαρώνουν · ξεκινάει η διήγηση με την συνοδεία μιας παιδικής άρπας)

Ένα παιδί αρχαίο, πολύ πολύ παλιό περιέχει όλο τον κόσμο μέσα του. Κοιμάται βαθιά όλα αυτά τα χρόνια κάτω από ένα δέντρο, κι αυτό παλιό, αρχαίο, όσο είναι ο κόσμος μας. Καθώς κοιμάται το παιδί, περνάνε από μπροστά του σαν όνειρο, σαν ταινία, όλα τα θαυμαστά πράγματα που συμβαίνουν στον κόσμο μας, από τα χρόνια τα παλιά, τα μυθικά, τότε που γεννήθηκε η γη μας, τα άστρα, το σύμπαν κι έπειτα ο άνθρωπος. Το όνειρό του φτάνει μέχρι σήμερα που είμαστε εμείς.

(τα παιδιά ανοίγουν τα μάτια και σηκώνονται στα γόνατα)

Αυτό το παιδί που κοιμάται τόσα χρόνια κάτω από το αρχαίο δέντρο του, αρχίζει να ξυπνάει σιγά–σιγά εδώ μπροστά μας και μας δείχνει εικόνες από τον κόσμο και τη φύση – είμαστε έτοιμοι να δούμε μαζί αυτές τις εικόνες ; *(έχουμε μικρές μπάλες μπροστά μας που τις κυλάμε ο ένας στον άλλον)* Το παιδί μάς μιλάει με την ίδια γλώσσα την αρχαία που όλο αλλάζει, αλλάζει όπως κι ο κόσμος μας αναπτύσσεται αλλά στο βάθος της η γλώσσα μας όπως κι ο κόσμος μας μένει ίδια, με τις ίδιες αρχαίες ρίζες της όπως το δέντρο του παιδιού που έχει ρίζες βαθιές κι αρχαίες και γι' αυτό το προστατεύει.

(σηκωνόμαστε όρθιοι και τους μοιράζω κλαδάκια δέντρου, ένα σε κάθε χέρι, τα πόδια μας ανοιχτά σε Λάμδα · είμαστε το δέντρο-γλώσσα · σκύβουμε και βυθίζουμε τα κλαδάκια–ρίζες στη γη, μετά υψώνουμε τα κλαδιά ψηλά, επαναλαμβάνουμε)

Το παιδί καθώς ξυπνάει, βγαίνουν από το στόμα του αρχαία ρήματα, λόγια που είναι οι ρίζες των σημερινών μας λέξεων, όπως τα δέντρα που έχουν ρίζες κάτω από τη γη βαθιά, όπως τα σώματά μας. Φανταστείτε ότι είμαστε δέντρα, με τα πόδια μας ανοιχτά κι από κάτω τους να απλώνονται ρίζες βαθιές, το σώμα μας είναι ο κορμός του δέντρου και πάνω στα χέρια μας ξεφυτρώνουν από τα δάχτυλά μας άπειρα κλαδιά που απλώνονται και θέλουν να φτάσουν τον ουρανό. Έτσι και οι λέξεις που έχουμε σήμερα, σαν το αρχαίο δέντρο, έχουν ρίζες βαθιές, πολύ πολύ

παλιές που βουλιάζουν μέσα στον χρόνο. Οι λέξεις σαν κλαδιά απλώνονται ψηλά και πληθαίνουν, γίνονται άπειρες.

Και πώς δημιουργήθηκαν οι πρώτες ρίζες-λέξεις της γλώσσας ; *(ρωτάω τα παιδιά κι εκείνα, αν θέλουν, απαντούν)* Ο πρώτος άνθρωπος άκουγε τους ήχους της φύσης καθώς την κοιτούσε. Άκουγε τον άνεμο *(παριστάνουμε τον άνεμο κάνοντας κύκλους γύρω από τον εαυτό μας · τα χέρια κινούνται αργά και κυκλικά μπροστά μας και βγάζουμε ένα βαθύ ααααα από το στόμα)*, την ανάσα *(εισπνέοντας βαθιά από το στόμα ανοίγουμε διάπλατα τα χέρια)*, αγκαλιάζουμε όλον τον κόσμο, *(εκπνέοντας κλείνουμε τα χέρια και λυγίζοντας τα γόνατα αγκαλιάζουμε τον εαυτό μας)* βγάζουμε έξω τον δικό μας κόσμο. Ο πρώτος άνθρωπος άκουγε ακόμα το θρόϊσμα των φύλλων από τα δέντρα *(με λυγισμένα χέρια σε ορθή γωνία και τις παλάμες προς τα έξω, γυρίζουμε γύρω από τον εαυτό μας παράγοντας τον ήχο θθρρρ)*, τα κύμματα της θάλασσας, τον παφλασμό της, *(σηκώνουμε τα χέρια κυρτωμένα από πίσω προς τα μπρος, κάνουμε ένα βήμα μπροστά, φωνάζοντας πααφ πααφ, παφλάζει η θάλασσα)*. Όλα αυτά οι αρχαίοι άνθρωποι άρχισαν να τα μιλούν με τη γλώσσα και να τα περιγράφουν, το ααα του ανέμου το είπαν άνεμο, το ααα της ανάσας το είπαν ανάσα, το θθρρρ των φύλλων από τα δέντρα το είπαν θρόϊσμα, το πααφ του κύματος της θάλασσας το είπαν παφλασμό. *(επαναλαμβάνουμε μια φορά τις κινήσεις)* Η γλώσσα ήταν σαν μουσική και σήμερα η γλώσσα μας είναι σαν μουσική.

Το παιδί έχει μέσα του όλους τους ήχους-μουσική της γλώσσας μας και κάθε γράμμα που γράφεται, φαίνεται και σε ένα μέρος του σώματός του ή μία κίνησή του, όπως το α, το Άλφα γεμίζει το στόμα του, *(ανοίγουμε διάπλατα το στόμα και φωνάζουμε ααααα)* το ρρρ, το Ρω – ελάτε να σχηματίσουμε δύο Ρω στο σώμα μας *(στεκόμαστε όρθιοι και στρογγυλεύουμε στο πλάι τα δύο χέρια μας σχηματίζοντας δύο Ρω · έπειτα φέρνουμε τα χέρια μας μπροστά λυγισμένα σε μπουνιές και τα κουνάμε γρήγορα και κυκλικά)* ρρρρρ το Ρω ρέει, τρέχει, χορεύει και ποτέ δεν σταματά, ρρρρρ. *(υψώνουμε τα χέρια λυγισμένα ψηλά σχηματίζοντας ένα Ύψιλον, κοιτάζουμε πάνω, με το στέρνο στον ουρανό)* Το Ύψιλον κοιτάζει τον ουρανό, είναι πάντοτε καμπυλωτό, μια τεράστια κούπα που χαιρετάει τον ουρανό, στρογγυλεύει όπως το ύδωρ, το νερό που καμπυλώνει, παίρνει όλα τα σχήματα γι' αυτό μπαίνει παντού.

Κι έτσι αρχίζει το παιχνίδι της ανακάλυψης της γλώσσας και της γης μέσα από τους ήχους και τις λέξεις. Πάμε να κάνουμε μαζί αυτό το ταξίδι;;

Το παιδί ξυπνάει κάτω από το δέντρο του και το πρώτο πράγμα που ακούει από μέσα του είναι το κλάμα ενός μωρού όταν γεννιέται, ααα. Πάμε να γίνουμε κι εμείς μωρά που βγαίνουμε στον κόσμο μόλις τώρα. *(ξαπλώνουμε με την πλάτη στο πάτωμα, με τα πόδια κοντά στην κοιλιά και κλαίμε σαν μωρά)* Όταν γεννιόμαστε βγάζουμε μια κραυγή σαν κλάμα ααααα, για να πάρουν μπροστά οι πνεύμονές μας, γιατί χάνουμε την ασφάλεια της μήτρας, της μάνας. Ααααα είναι ο πρώτος ήχος που βγάζουν όλα τα παιδιά που γεννιούνται από τότε που δημιουργήθηκε ο πρώτος άνθρωπος. Σε όλα τα μέρη του κόσμου, τα παιδιά κλαίνε το ίδιο, βγάζουν αυτό το πρώτο φωνήεν, την πρώτη φωνή από το στόμα τους, αααααα.

(σηκωνόμαστε αργά και εισπνέοντας απαλά, ανοίγουμε τα χέρια σε αγκαλιά · εκπνέουμε, τα κλείνουμε κι αγκαλιάζοντας το σώμα μας πέφτουμε κάτω σαν μπάλες · επαναλαμβάνουμε την κίνηση)

Και μετά από αυτήν την κραυγή–το κλάμα, έρχεται η ανάσα ρυθμική, αααααα, το σώμα συντονίζεται – το παιδί αρχίζει ν’ αναπνέει και το σώμα του αποκτάει μουσική, τη μουσική της ανάσας του. Εισπνέει ααααα, παίρνει μέσα του αέρα, εκπνέει ααααα, βγάζει από μέσα του αέρα. Μοιραζόμαστε τον ίδιο αέρα με όλα τα πλάσματα της γης εδώ και εκατομμύρια χρόνια σε όλο τον κόσμο.

Το αααα της ανάσας γεμίζει το σώμα του παιδιού, ανακαλύπτει το αααα του αέρα μέσα του κι έτσι σχηματίζει το στόμα του το πρώτο φωνήεν–γράμμα, το Άλφα. Ανοίγει διάπλατα το στόμα και φωνάζει το Αααα. *(ανοίγουμε το στόμα, φωνάζουμε το Άλφα, το εξερευνούμε μέσα στο στόμα μας)* Το Άλφα ξεκινάει βαθιά μέσα στο στόμα, στον ουρανό που έχουμε μέσα στο στόμα μας, τον ουρανό και έχει ακμή, κορυφή, απ’ όπου αρχίζει το Άλφα και τα δύο σκέλη του, οι δυο γραμμές του είναι οι δυο πλευρές του στόματός μας. Στη μέση βρίσκεται η γλώσσα που ενώνει τα δύο σκέλη – τις δύο γραμμές και σχηματίζεται το γράμμα Άλφα. *(το βρίσκουμε στο στόμα μας και το γράφουμε στον πίνακα, μοιράζω μπροστά από τον καθένα από ένα Άλφα)*

Ααααα βγαίνει ο πρώτος ήχος από το στόμα του παιδιού. Το παιδί θέλει το Ααααα να γίνει γράμμα, να γίνει Άλφα και μετά να σχηματίσει λέξη για να μιλήσει με αυτήν. *(μοιράζω μπροστά από κάθε παιδί κι από ένα Ωμέγα)* Το παιδί κυκλώνει το Ααααα, τον πρώτο ήχο με το Ωωωω, το στρογγυλό μεγάλο ωωω, το Ωμέγα. Δείτε : με τις φούχτες και τα δάχτυλά μας ανοιχτά σε καμπύλη σχηματίζουμε πολλά ωωω, *(τους τα δείχνω)* πολλά Ωμέγα βγαίνουν από μέσα μας. *(ακουμπάμε τους καρπούς στο πιγούνι, με τις φούχτες στρογγυλές μπροστά στο στόμα μας και τα δάχτυλα ανοιχτά και στρογγυλά · τους μοιράζω μεγάλους χάρτινους κύκλους που μπαίνουν μέσα και κινούνται παριστάνοντας διάφορα ρήματα)* Τρέχωω, παίζωω, ζώωω. Ρήματα : έτσι λέγονται οι λέξεις που εκφράζουν, που δείχνουν αυτό που κάνουμε. Φανταστείτε το Ωμέγα σαν μια μεγάλη στρογγυλή μπάλα όπου κάθε φορά που εγώ παίζω, τώρα, εγώω, εδώω, είμαι μέσα σε αυτή την μπάλα, το ωωω, το Ωμέγα μάς περικλείει, μας γεμίζει · ελάτε να παίζουμε ο καθένας μέσα στη δική του στρογγυλή μπάλα – παίζω μέσα στη μπάλα μου, τρέχωω, ζώωω, τρώωω, τσιμπάωω, κάνωωω ό,τι θέλωωω στην μπάλα του Ωμέγα μου. *(κάνουμε πως είμαστε κλεισμένοι μέσα σε μία μπάλα, σηκώνουμε τα χέρια ψηλά και μπροστά, ανοιχτά, κινούμαστε κυκλικά, παριστάνουμε διαδοχικά τα ρήματα, ο καθένας όποιο ρήμα θέλει και πολλά μαζί)* Είμαστε κλεισμένοι μέσα στην μπάλα μας. Στην μπάλα του Ωμέγα μας.

Ξαναγυρνάμε τώρα στο παιδί, στο αααα της ανάσας του, στο Άλφα, στο πρώτο γράμμα του αλφάβητου και στο ωωωω, το Ωμέγα, το τελευταίο γράμμα που αγκαλιάζει το αααα, το Άλφα. Άω, άω *(το προφέρουμε με το στόμα, το παριστάνουμε με τα χέρια όπως το Ωμέγα, με ανοιχτές και στρογγυλές τις παλάμες κινούμενες προς τα έξω · κάθε παιδί βλέπει τα γράμματα Άλφα και Ωμέγα μπροστά του)*, το πρώτο αρχαίο ρήμα βγαίνει από το στόμα του παιδιού κι απλώνεται, άω που σημαίνει φυσάω, πνέω. Το παιδί ανοίγει διάπλατα το στόμα του και κουνάει τα χέρια του προς τα έξω, με τα δάχτυλά του ανοιχτά και στρογγυλά ααωω, αααωωω, βγαίνει από μέσα του ο αέρας, ο αρχαίος αήρ, ο αέρας υπάρχει γύρω του παντού, μέσα κι έξω από όλα τα πλάσματα.

(τους μοιράζω ταινίες στα χέρια για να παραστήσουν τον αγέρα, την άελλα – θύελλα, την αύρα)

(αρχίζουμε να στροβιλιζόμαστε με τις ταινίες) Άαααωω, άααωωω, ο αέρας δυναμώνει, δυναμώνει, γίνεται αγέρας, αείρει, εγείρει, σηκώνει τα

πάντα και τα άγει, τα οδηγεί όπου θέλει. Μετά ο αγέρας μπορεί να αγριέψει πιο πολύ ααααω, αααααω, γίνεται άελλα, θύελλα τρομερή, απειλητική, που είλεται, τυλίγεται και στροβιλίζεται γύρω μας χχαααααωωωω (το φωνάζουμε με χχχ, χααααωω με απειλητική διάθεση και γυρίζουμε με τις ταινίες γύρω–γύρω κουνώντας κυκλικά τα χέρια) Μετά ο αέρας αναπαύεται, ηρεμεί, γίνεται αύρα, ααωω, (το προφέρουμε ήρεμα, γλυκά, κινούμε απαλά τις ταινίες με τα χέρια στο πλάι ανοιχτά, σε καμπύλη) ο αέρας που έρχεται από τη θάλασσα και τα ποτάμια, ααωω, αααω, αύρα σημαίνει αέρας και νερό, γλυκός αέρας πρωϊνός, αναζωογονητικός, (τους πετάω φύλλα) δίνει ζωή η άϋρα, αύρα – γράφεται με ύψιλον γιατί προέρχεται από το ύδωρ, το νερό που πάντα καμπυλώνει, στρογγυλεύει. Κι όταν το νερό της θάλασσας, των ποταμών ζεσταίνεται πολύ, εξατμίζεται, γίνεται ατμός, αέρας ζεστός, χααα, (φέρνουμε τα χέρια μπροστά από το στόμα μας και βγάζουμε χνώτο, χαααα) αχνίζουν η θάλασσα και τα ποτάμια, χαααωω, βγαίνει αχνός από το στόμα του παιδιού, χαααω, το χνώτο του, το στόμα του αάζει, αχνίζει ζεστό αέρα, όπως ο ατμός της θάλασσας, των ποταμών, σαν τον καπνό.

(τους μοιράζω καλάμια που παριστάνουν το Γιώτα · τα φέρνουμε διαδοχικά μπροστά από τα μάτια και τα αυτιά σχηματίζοντας ευθείες γραμμές, έπειτα τους μοιράζω το Γιώτα τοποθετώντας το ανάμεσα στο Άλφα και το Ωμέγα σχηματίζοντας το αϊω) Όλα αυτά το παιδί τα αΐει, τα βλέπει και τα ακούει, μπαίνουν από έξω ίσια, ευθεία μέσα του, γι' αυτό το αϊω γράφεται με Γιώτα · το Γιώτα δηλώνει το ίσιο, το ευθύ. Αΐει, αισθάνεται πρώτα τον αέρα. – «Αάω, αάω, φυσάω, πνέω τον αέρα μέσα μου και έξω μου», λέει το παιδί. Άω το πρώτο αρχαίο ρήμα, η πρώτη αρχαία ρίζα από το δέντρο της γλώσσας μας. (παίρνουμε ξανά τις ταινίες στα χέρια μας) Ο αήρ, ο αέρας δυναμώνει μέσα στο παιδί, γίνεται αγέρας αάααω, αγείρει, ξεσηκώνει τα πάντα. (δυναμώνουμε βαθμιαία το αάαααω καθώς το προφέρουμε κουνώντας τις ταινίες) Μετά αγριεύει ακόμα πιο πολύ, γίνεται άελλα, αάαααωωω, θύελλα που είλει, τυλίγει τα πάντα γύρω της. (γυρίζουμε γύρω–γύρω και μετά σταματάμε, σχηματίζοντας με τα χέρια μια κινούμενη αγκαλιά που χορεύει κυμματιστά) Κι έπειτα γαληνεύει ο αέρας, γίνεται άϋρα, αύρα απαλή, αέρας και νερό σε μια αγκαλιά στρογγυλή, (τους ρίχνω σταγόνες με νερό) αάαω, της θάλασσας, των ποταμών, η αύρα γράφεται με ύψιλον, καμπύλη όπως το ύδωρ, το νερό. (πλησιάζουμε τις ανοιχτές παλάμες μας στο πρόσωπό μας, βγάζουμε χνώτο από το στόμα μας) Τέλος το αάαω το ζεστό έρχεται μέσα στο

παιδί, ατμός της θάλασσας, των ποταμών, αχνός, αέρας ζεστός, θερμαίνει το σώμα του παιδιού. Τα πάντα γίνονται ατμός.

(χασμουριόμαστε τεντώνοντας τα χέρια ψηλά σε μπουνιές, ξαπλώνουμε και κουλουριαζόμαστε)

Το παιδί χασμουριέται, θέλει να αναπαυτεί, να ξεκουραστεί μέχρι να αρχίσει η καινούργια ανακάλυψη για τις αρχές του κόσμου.

- η γλώσσα μας είναι ένα δέντρο

→ οι λέξεις, άπειρα κλαδιά του δέντρου της γλώσσας

→ οι ρίζες-λέξεις της γλώσσας

- το **α** ο πρώτος ήχος όταν γεννιόμαστε, το κλάμα, από τον πρώτο άνθρωπο ως σήμερα, σε όλα τα μέρη της γης · μετά η ανάσα, όλοι ανασαίνουμε. Το **Άλφα**, το πρώτο γράμμα.

- το **Ωμέγα**, το μεγάλο στρογγυλό **ωωω** που κλείνει σαν μπάλα μέσα του τα πάντα, το τελευταίο γράμμα του αλφάβητου. Σε **Ωμέγα** τελειώνουν όλα τα ρήματα-ενέργειες που κάνουμε, τρέχω, παίζω, ζω, τρώω κλπ.

άω η πρώτη αρχαία ρίζα-ρήμα (= πνέω, φυσάω) → αήρ, αέρας, α(γ)έρας

→ άελλα, θύελλα

→ αύρα (το ύψιλον που

δηλώνει την καμπύλη,

το ύδωρ = το νερό)

⇒ ατμός, αχνός,
(εξ)ατμίζω, αχνίζω,
το χνώτο (=ανάσα)
⇒ αἶω(=ακούω, βλέπω,
αντιλαμβάνομαι) →
→αισθάνομαι, αίσθηση